

ת"פ 37800/10/17 - המרכז לגביית קנסות והוצאות נגד יורי דנילוב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 37800-10-17 מדינת ישראל נ' דנילוב (עציר)

לפני כבוד השופטת כריסטינה חילו-אסעד
המבקש:
נגד

המשיב:
יורי דנילוב

החלטה

לפניי בקשה לחתימה על פקודת מאסר חלף קנס.

ביום 14.12.2020 נגזר דינו של הנאשם בתיק שבכותרת, מר יורי דנילוב (להלן: **החייב**), והוטל עליו עונש אשר כלל 78 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס בסך **10,000 ₪** או **30 ימי מאסר תמורתו** וכן פיצוי למתלוננות בתיק בסכומים שונים, בסך כולל של **852,060 ₪**. ערעור שהוגש על פסק הדין נדחה ביום 24.05.2021.

על פי המפורט בבקשת המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן: **המרכז לגביית קנסות**) החייב לא שילם את הקנס ועל כן מתבקשת הוצאת פקודת מאסר חלף קנס.

עיון בבקשת המרכז לגביית קנסות ובפרט במסמך ההבהרה מיום 03.03.2022 מלמד כי פעולות גבייה שבוצעו בתיק הניבו תשלומים בסך של 23,618 ₪. סכום זה נזקף לטובת סכום הפיצוי, על פי סדר הקדימות הקבוע בסעיף 77(ג) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

סוגיה זו, הנוגעת להפעלת פקודת מאסר חלף קנס במקרה שבו שולם סכום הקנס אולם הסכום נזקף לטובת תשלום הפיצוי, נדונה בבית המשפט העליון ברע"פ 7621/15 **מוסרי נ' מדינת ישראל** ורע"פ 5097/17 **ערג'י נ' מדינת ישראל** (להלן: **עניין מוסרי וערג'י**).

בפסק הדין מיום 01.07.2021, אשר ניתן בהרכב מורחב, נקבע בדעת רוב כי לא ניתן לאסור אדם שהפקיד את סכום הקנס שהושט עליו, וזאת אף אם הסכום נזקף, בהתאם להוראות הדין, לטובת תשלום פיצוי לנפגעי העבירה:

"מן המכלול עולה כי **אין לאסור** אדם שהעביר את סכום הקנס שהושט עליו לאוצר המדינה, וזאת גם אם הסכום המועבר נזקף לטובת פיצויים לנפגע העבירה. בהתאם לכך, **דין הערעורים להתקבל** במובן זה שאין לכלוא את המערערים ושכמותם בטענה שלא שילמו את הקנס, ככל שהפקידו את סכום הקנס (או סכום הגבוה ממנו) שנזקף לטובת נפגעי העבירה שזכו בפיצויים". (פיסקה 64 לפסק דינו של המשנה לנשיאה (בדימ') השופט ח' מלצר אליו הצטרפו השופטים ע' פוגלמן וי' עמית - ההדגשות במקור).

על יסוד הלכה זו, ומאחר וכאמור סכום הפיצוי אשר הופקד עולה על סכום הקנס שנגזר, ואף שהסכום נזקף לטובת תשלום הפיצוי - אין מקום להפעיל בעניינו של החייב מאסר חלף קנס.

ניתן היה לסיים ההחלטה בנקודה זו, אלא שבתגובתו מיום 03.03.2022 **המבקש טוען שהלכת מוסרי וערג'י אינה חלה במקרה זה**, מאחר שהמבקש לא שילם בעצמו את הסכום המפורט לעיל אלא מדובר בתשלום שהתקבל לאחר ביצוע עיקולים. לא מצאתי כי יש בעובדה זו, קרי: קבלת הסכום כתוצאה מביצוע עיקולים של נכסי החייב בידי צד ג', ולא בתשלום שבוצע על ידי החייב ישירות, כדי לשנות ממסקנתי לעיל. אסביר:

מדובר בפעולה הנוגעת לאופן גביית הסכום, קרי: האמצעי המשפטי אשר שימש לצורך קבלת הסכום, ולא באשר לעצם הפקדתו.

מסקנה זו נתמכת גם בלשון סעיף 77(ג) לחוק העונשין לפיו "סכום **ששולם** או **נגבה** על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, יזקף תחילה על חשבון הפיצויים". לאמור, אין בחוק הבחנה באשר לאופן שבו התקבל אותו סכום אשר יזקף תחילה לטובת הפיצוי, ואין מקום לטעמי לאבחנה זו בשאלת הפעלת מאסר חלף קנס.

הדבר עולה בקנה אחד גם עם הגישה הפרשנית אשר ננקטה על ידי שופטי הרוב **בעניין מוסרי וערג'י** לפיה **יש לנקוט בחלופת הכליאה רק מקום שבו לא שולם כל סכום בגובה הקנס** (שם, פסקה 36). במקרה זה הסכום התקבל כתוצאה מעיקול כספי הקנטינה של החייב, השווה במאסר, בסך של 23,618 ₪. מדובר בהעברה של סכום משמעותי מ"כיסו" הישיר של החייב אל קופת החוב, ולא יכולה להיות מחלוקת שנוצר לו בנסיבות אלה חיסרון כיס ממשי (בפרט בהיותו כלוא). תוצאה זו עולה בקנה אחד עם **תכלית הענישה** העוסקת בהטלת מאסר חלף קנס על מנת להביא לפרעון הקנס, וזאת אף הסכום נזקף לטובת הפיצוי. עמד על רציונל זה כך כב' המשנה לנשיאה (בפיסקה שצוטטה באופן חלקי בתגובת המבקש):

"העולה מן המקובץ עד הנה מלמד כי תכליותיו המרכזיות של מאסר חלף קנס מתמקדות במורשע עצמו - במטרה להביאו לכך שהוא יעביר מכיסו לקופת המדינה את סכום הקנס שהושט עליו, ובכך ייגרם לו חסרון כיס באופן שיביא למימוש מטרות הענישה ולאכיפת תשלום הקנס. תכלית זו תומכת בפרשנות שאותה הציעו המערערים, שכן **מששולם הקנס ונגרם חיסרון הכיס, התממשה מטרתו העיקרית של הקנס**, כשלצורך תכלית זו, **אין נפקות של ממש לשאלה לטובת איזה גורם נזקף התשלום** - לקופת המדינה, או לטובת נפגע העבירה (שם, פסקה 27).

כל מסקנה אחרת, כגון זו אותה מציע המבקש, חוטאת לעקרונות שהותוו על ידי בית המשפט העליון **בעניין מוסרי וערג'י** שכן יש בקבלתה כדי להוביל לתוצאה לפיה אדם הסובל מחיסרון כיס ואין באפשרותו לפרוע את סכום הקנס, עד אשר נאלצת המדינה לנקוט בהליכי גבייה, ייענש בשל כך בלבד ויופעל כנגדו עונש כליאה חלף הקנס, אף אם נגבה סכום העולה על סכום הקנס, בעוד שאדם אחר אשר שילם את קרן הקנס לא ייכלא. אין להלום פרשות זו, אשר עלולה להוביל לכליאתם של חייבים אך ורק בשל עוניים, באופן מפלה לעומת אחרים שידם משגת ותוך פגיעה בזכותם החוקתית לחירות, והכל כאשר במבחן התוצאה **בוצעה גבייה בפועל** של סכום הקנס (והשוו: פסקאות 30 ו-40 לפסק דינו של המשנה לנשיאה מלצר).

לאור כל האמור לעיל, מאחר והסכומים אשר נגבו בתיק זה עולים על סכום הקנס אשר הוטל על החייב, אף אם בפועל הכספים נזקפו לאחר גבייתם לטובת תשלום הפיצוי - מצאתי לדחות את הבקשה לחתימה על פקודת מאסר חלף קנס.

לאור קביעתי זו, איני רואה צורך לדון בשאלה האם נתמלאו שאר התנאים הנדרשים בטרם הפעלת מאסר חלף קנס, הקבועים בחקיקה (סעיפים 129 ו-129א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995), ובפסיקת בית המשפט העליון [רע"פ 837/12 **מדינת ישראל נ' גוסקוב** (20.11.2012); וע"פ 4919/14 **אזולאי נ' מדינת ישראל** (06.03.2017)].

מובהר כי אין באמור כדי לגרוע מסמכותו של המרכז לגביית קנסות לפעול באמצעים אחרים, בהתאם להוראות הדין, על מנת להביא לפרעון תשלום הקנס ותשלום סכום הפיצוי הנותר.

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, י"ב אדר ב' תשפ"ב, 15 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.